

STAP VOOR STAP

GEZICHTEN

LEREN TEKENEN

LISE HERZOG

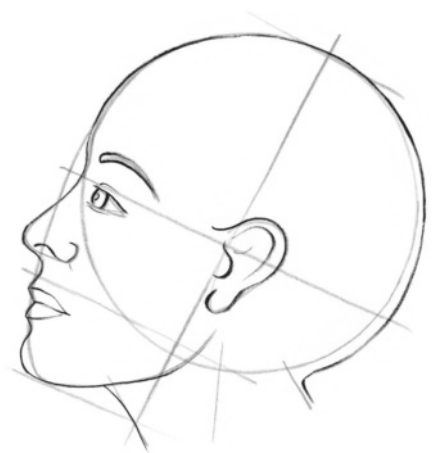
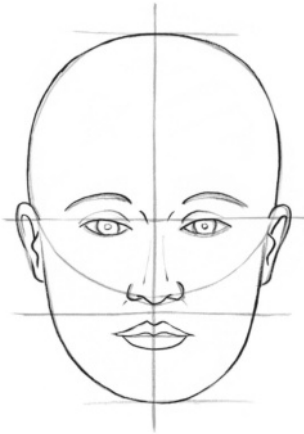

DELTA S

VOORDAT JE BEGINT...

Gezichten tekenen kan moeilijk lijken. Hoe geef je ze enigszins realistisch weer, hoe tref je gelaatsuitdrukkingen, hoe slaag je erin ze te laten lijken, hoe vind je de goede manier om de neus of de ogen te tekenen?

Allereerst bestaan er enkele vrij eenvoudige regels voor verhoudingen die je bij het tekenen kunnen helpen. Maar die regels hoeft je niet letterlijk toe te passen om je tekening stijl en uitdrukking te geven. Ze zijn vooral bedoeld om elk element min of meer op de juiste plaats te krijgen en het gezicht niet te laten 'inzakken'. Heb je die paar regels voor verhoudingen eenmaal toegepast, dan kan je ze al heel gauw een beetje loslaten.

Elk gezicht is namelijk anders, of je nu naar een model tekent of uit je fantasie, of het nu om een man of om een vrouw gaat, en vergeet ook niet de verschillen tussen bevolkingsgroepen. Al deze gegevens veranderen de verhoudingen in een gezicht en uiteraard ook de vorm van de verschillende elementen waaruit een gezicht is opgebouwd.

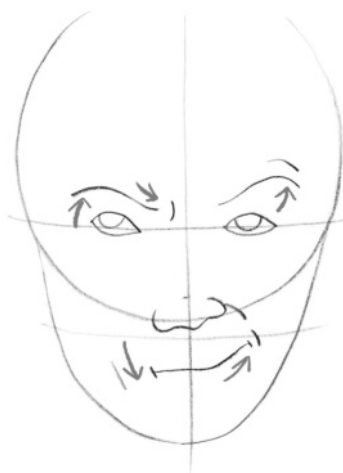
Het is vooral leuk om het gezicht te tekenen van iemand die je kent. Maar wanneer het portret klaar is, blijkt maar al te vaak dat het resultaat helemaal niet op die persoon lijkt. En als je dan naar de tekening kijkt zonder die te kunnen vergelijken met het model (het levende model of een foto), kom je er al snel achter dat je de persoon toch herkent.

Laat je de tekening aan iemand anders zien, dan is de kans groot dat hij of zij de persoon herkent. Hoe kan dat? Zelfs als de tekening niet alle details van het model goed weergeeft, zijn de karakteristieke gelaatsstreken toch treffend.

Probeer bij het tekenen van een gezicht allereerst belangrijke kenmerken te ontdekken die specifiek zijn voor de persoon, bijvoorbeeld de vorm van de kin, hangende ogen of de hoogte van het voorhoofd. Concentreer je op deze kenmerkende details om vanuit die basis de rest van het gezicht op te bouwen. Accessoires als een bril of een baard zijn waardevolle hulpmiddelen.

Wil je gelaatsuitdrukkingen en emoties weergeven, dan kan je het best jezelf in de spiegel bekijken. Glimlach en observeer waar de plooien in je gezicht verschijnen, welk deel van je mond omhoog of juist omlaag beweegt, enzovoort. Stel je onzichtbare pijlen voor die de bewegingen aangeven.

Er zijn duizenden manieren om een neus, een mond of ogen weer te geven. Een realistisch gezicht kan op meerdere manieren worden uitgedrukt, afhankelijk van het idee dat je hebt voor een model. Je kan vereenvoudigen en stileren of juist details toevoegen. Hoe meer je observeert en tekent, des te beter je waarneming wordt. Het is heel goed mogelijk dat je op een dag een portret hebt getekend dat je heel geslaagd vindt, maar dat die indruk de volgende dag volledig anders is. Ga dan bij jezelf te rade, laat je niet ontmoedigen en maak een nieuwe tekening. Elke tekening is een belangrijke, gemakkelijke of moeilijke, stap op de weg naar vooruitgang.

Voor het afmaken van je tekening kan je al het denkbare tekengereedschap gebruiken, afhankelijk van het gewenste resultaat. Met bepaald tekengerei worden je lijnen donkerder of minder donker, afhankelijk van de druk die je erop uitoefent, zoals potloden, grafietpotloden en oude viltstiften. Met andere tekenmiddelen, zoals sommige balpennen, viltstiften of Oost-Indische inkt, krijg je juist al meteen een diepzwart resultaat; ze laten weinig ruimte voor aarzelingen. Wat wel een voordeel is van dat laatste tekengerei, is dat de constructieschets zich gemakkelijker laat uitgummen. Met een balpen kan je zachte lijnen tekenen, maar ook een mooi diepzwart resultaat krijgen. Bovendien is een balpen onuitwisbaar, zodat je de tekening eventueel nog kan bewerken met een natte techniek.

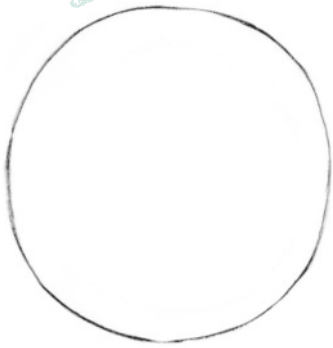
Hoewel een gezicht ingewikkeld lijkt, is het opgebouwd uit eenvoudige vormen: cirkels, ovalen, rechte lijnen, hoeken... Begin met het schetsen van een 'opzet' met behulp van eenvoudige vormen die je vervolgens 'aankleedt' door het gezicht opnieuw te tekenen met meer detail en met de contouren. Voor deze schets gebruik je bij voorkeur een gewoon potlood waarmee je gemakkelijk nuances kan aanbrengen en dat goed uit te gummen is. Je kan er voorzichtig een opzet mee maken.

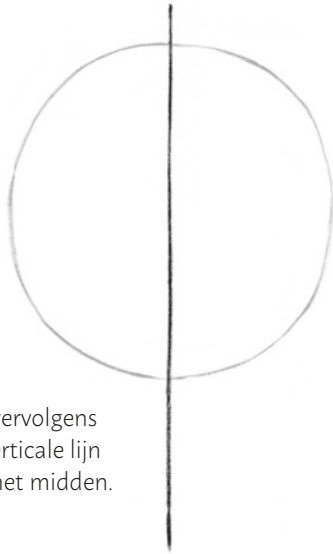
Neem de tijd om uit te proberen, te observeren, te aarzelen, welke techniek je ook gebruikt. Accepteer dat je vergissingen maakt. Met elke fout scherp je je blik en met elke poging krijg je een vastere hand!

DE BASIS VAN EEN GEZICHT VAN VOREN GEZIEN

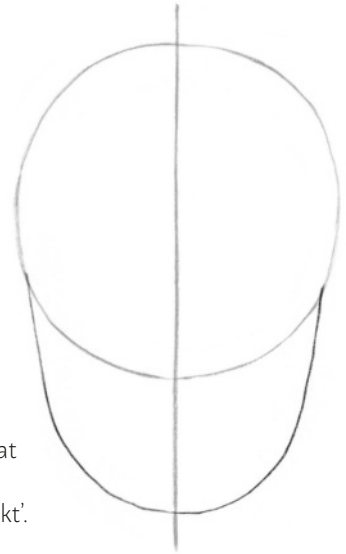
Bij het tekenen van een gezicht ga je uit van enkele eenvoudige regels met betrekking tot verhoudingen. Daarmee kan je je tekening een zekere stabiliteit en realisme geven.

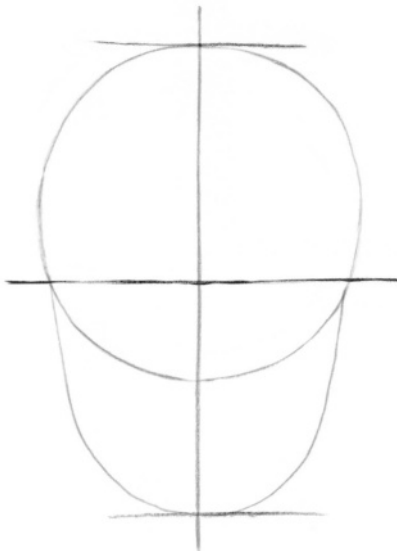
Begin met het tekenen van een grote cirkel...

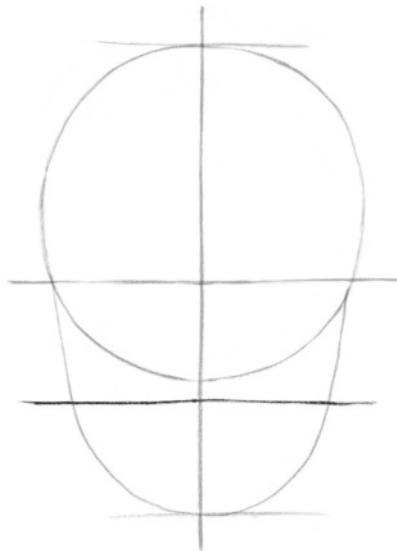
... en vervolgens een verticale lijn door het midden.

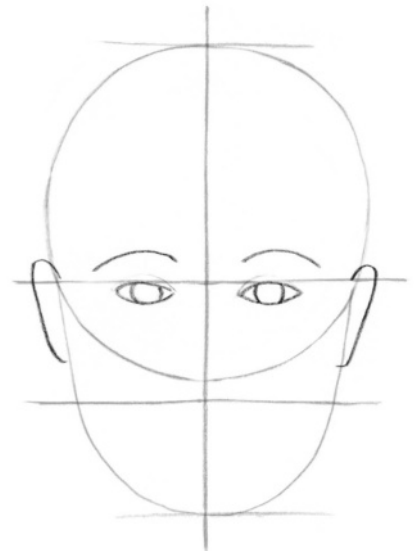
Teken daarna een half ovaal dat de cirkel aan de onderkant 'uitrekt'.

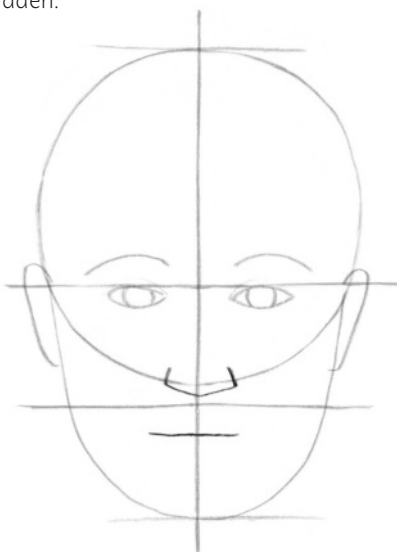
Begrens de boven- en onderkant van het gezicht met twee horizontale lijnen en zet vervolgens een derde horizontale lijn in het midden.

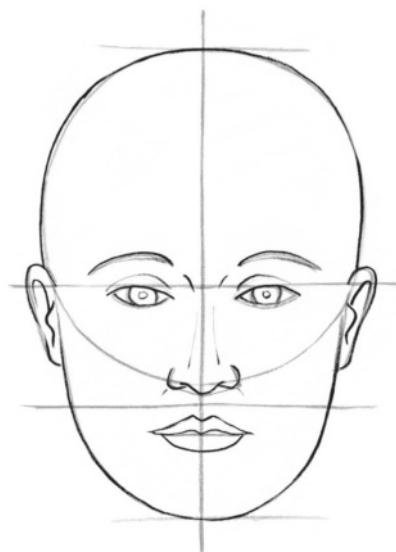
Voeg een horizontale lijn toe op gelijke afstand tussen de twee onderste horizontale lijnen.

Plaats de ogen vlak onder de centrale horizontale lijn en de wenkbrauwen vlak boven die lijn. De aanzet van de oren aan de schedel bevindt zich op dezelfde lijn.

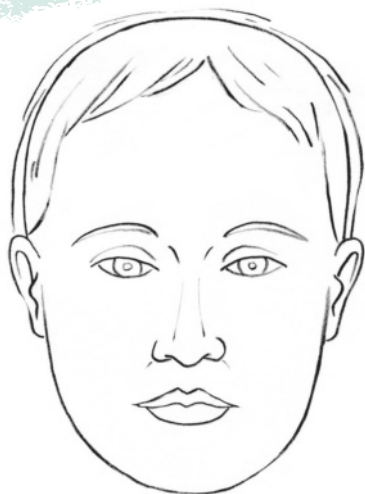
Teken de neus en de mond aan weerszijden van de horizontale lijn eronder.

Teken tot slot het gezicht opnieuw en voeg nu de details toe.

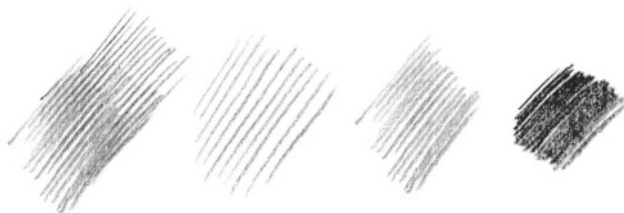
JE TEKENING AFMAKEN MET POTLOOD

Om je tekening levendiger te maken kan je met behulp van schaduwpartijen volume aanbrengen en details benadrukken om ze beter te laten uitkomen.

Breng de laatste details in het gezicht aan, zoals de haren, voordat je de constructielijnen zo goed mogelijk uitgumt.

Er zijn grafietpotloden van verschillende intensiteit, maar je kan de intensiteit ook variëren door meer of juist minder druk uit te oefenen, door de lijnen dichter bij elkaar aan te brengen of door lijnen over elkaar te zetten.

Om een gezicht volume te geven moet je bepalen waar het licht vandaan komt, op welk gedeelte van het gezicht het valt.

Schaduwen breng je aan tegenover deze lichte gebieden. Begin met lichte arceringen om de schaduw geleidelijk op te bouwen.

Voeg daarna nieuwe schaduwpartijen toe en arceer over de eerste schaduwpartijen om die donkerder te maken. Doe dit heel geleidelijk om te voorkomen dat de tekening te zwaar wordt; er moeten lichte gebieden overblijven.

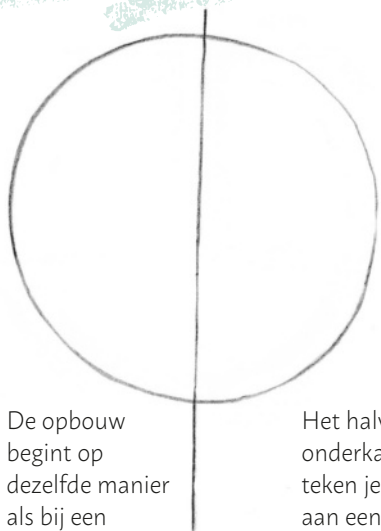

Eindig met het echt donkerder maken van kleine details, zoals de pupillen en de wenkbrauwen, om er de aandacht op te vestigen en uitdrukking te geven aan het gezicht.

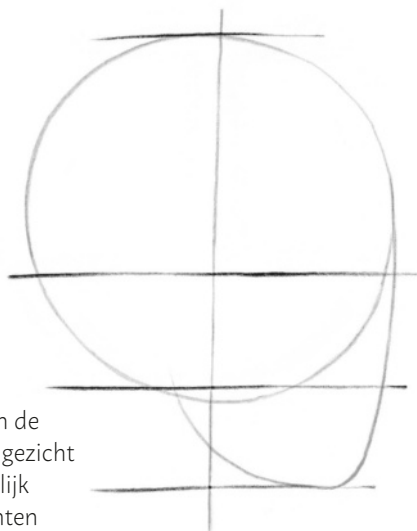
DE BASIS VAN EEN GEZICHT VAN OPZIJ GEZIEN

Het is gemakkelijker om een gezicht van opzij te tekenen, omdat het perspectief dan een minder grote rol speelt. Maar je moet er wel voor zorgen dat de achterkant van de schedel genoeg volume krijgt, want de meeste tekenaars hebben de neiging die te plat te maken.

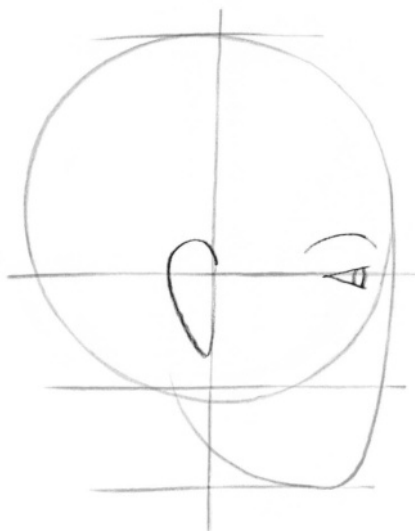
Er is maar één oor zichtbaar en dat plaats je op het kruis in het midden. Het zichtbare oog bevindt zich in een driehoek, aan de zijkant van het gezicht tegenover het volume van de schedel.

De opbouw begint op dezelfde manier als bij een gezicht van voren gezien.

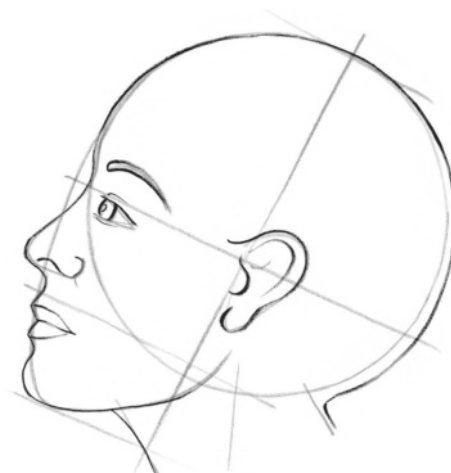
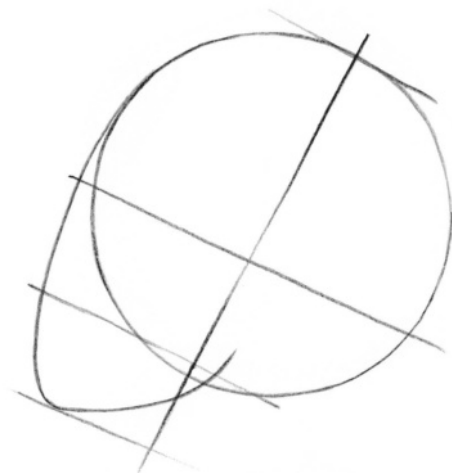
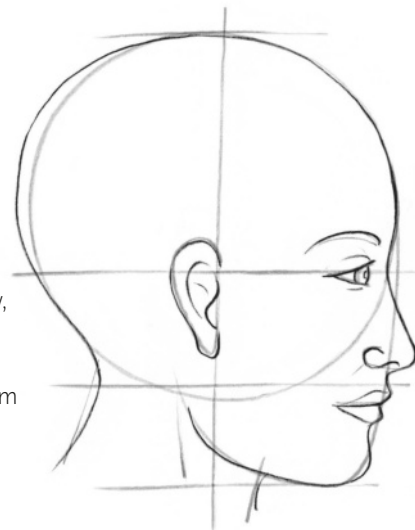
Het halve ovaal van de onderkant van het gezicht teken je hoofdzakelijk aan een van de kanten van de verticale lijn en de basis ervan is puntiger.

Plaats de basis van de neus en de mond langs het halve ovaal. De neusbrug creëert een holte ter hoogte van het oog.

Teken het gezicht opnieuw, ditmaal gedetailleerder. Bepaal hoeveel nadruk je op elk element legt: de vorm van de kin, de neusvleugel, de mond, enzovoort.

Het principe blijft hetzelfde wanneer het hoofd naar boven of naar beneden is gericht. Het enige wat verandert, is de hoek van de constructielijnen om de richting van het gezicht aan te geven. Alleen de hals ligt niet meer op de as.